

EUSKARAREN ARAUAK ETA ERABILERAK ARLO JURIDIKOAN

KONTSULTA LINGUISTIKOAK EGITEKO BALIABIDEAK:

CORPUSAK ETA ITZULPEN-MEMORIAK

Maider ORMAZABAL ZUBELDIA
Aritz RODRIGO UNAMUNO

AURKIBIDEA: I. Sarrera. -II. Corpusak: 1. Corpus esanguratsuak: 1.1. Egungo Testuen Corpusa. -1.2. Pentsamenduaren Klasikoak Corpusa. -1.3. Zuzenbide Corpusa. **-III. Itzulpen-memoriak:** 1. Itzulpen-memoria esanguratsuak: 1.1. iMemoria. -1.2. Bizimena. -1.3. Epaibi. -1.4. Azpidazki. 2. Erabilera. **-IV. Euskaraz eskuragarri dauden Corpus eta Itzulpen-memorien zerrenda. -V. Zuzenbideko eta Kriminologiako ikasle, aditu zein profesionalei egin ahal dieten ekarpena -VI. Bibliografia.**

I. Sarrera

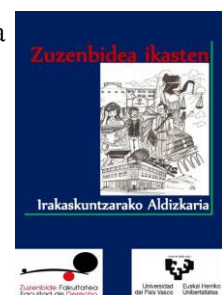
Gaur egun baliabide asko topa ditzakegu interneten administrazioako, arlo juridikoko eta kriminologiaren zein segurtasunaren alorretako jarduncan sortzen diren hizkuntza-zalantzak argitzeko. Baliabide baliagarri horien artean corpusak eta itzulpen-memoriak ditugu, eta lan honetan horiek aztertuko ditugu.

Lan honen helburua izango da, batetik, ezagutzea zeintzuk diren euskaraz eskuragarri daudenak, eta bestetik, zein den tresna hauek Zuzenbideko zein Kriminologiako ikasle, aditu zein profesionalei egin ahal dieten ekarpena.

Lehenik eta behin Corpusak aztertzeari ekingo diogu. Corpusak testu mota ezberdinen bildumak dira, testuetatik atera diren eta euskarri elektronikoan bildu diren hitz multzoak, hain zuzen. Hizkuntza adibideak biltzen dituzte.

Idatzizko dokumentuen bilduma hauek oinarritzko baliabideak dira hizkuntzaren hainbat ezaugarri aztertzeko, baita hipotesiak kontrastatzeko ere. Corpus mota asko daude, eta zereginaren eta helburuaren arabera batzuk besteak baino aproposago eta erabilgarriagoak izan daitezke.

Dudarik gabe, lagungarri eta erabilgarriak izan daitezke zuzenbidearen eta kriminologiaren arloan testuak egiterakoan hitz teknikoak egokitasunez erabiltzen direla bermatzeko.

Ondorengo Corpusak izango ditugu aztergai: Ereduzko Prosa Gaur, Euskal Klasikoen Corpora eta Zuzenbide Corpora. Lehenengoa Corpus orokor bat da, azken biak, berriz, Corpus espezializatuak dira.

Bestalde, itzulpen-memoriak aztertuko ditugu. Hauek hizkuntza bateko jatorrizko testuak nahiz testu horien beste hizkuntza batetako itzulpenak biltzen dituzten testu-biltegiak dira. Corpus paralelo ere deitu ohi zaie.

Hortaz, jatorrizko testuek eta hizkuntzara itzulitako testuez osatuta daude itzulpen memoriak. Aipaturiko testu horiek segmentuen arabera lerrokaturik aurkitzen dira.

Tresna baliagarri honen helburua itzulpen prozesua azkartzea dela baieztatu daiteke, testuak lantzerako orduan lana nabarmenki errazten dutelarik. Baliagarriak izan suertatu daitezke hain zuzen testuak zein terminoak aztertzei aukera eskaintzen baitu.

II. Corpusak

Jakina denez, hizkuntza corpusen erabilerak gorakada nabarmena pairatu du tresna informatikoak garatu direnetik. Aipatu bezala, Corpusak hitz multzoak dira, testuetatik atera eta testuinguruaren arabera euskarri elektronikoa bildutakoak. Tresna hauek ezinbesteko bihurtu dira hizkuntzaren erabilera aztertzerako orduan.

Corpusak era askotarikoak izan daitezke eta helburu desberdinekin egiten dira, esan bezala, zereginaren eta helburuaren arabera batzuk besteak baino aproposago eta erabilgarriagoak izan daitezke.

Corpus mota batzuek estatistikak ateratzeko balio dute: adibidez, jakin nahi denean hizkuntza batean gehien errepikatzen den hitza edo egitura zein den. Bestalde, Corpus espezializatuak ditugu, ezagutza arlo jakin bateko terminologia biltzen dutelarik. Ereduzko corpusak ere baditugu, espresuki aukeratutako ereduzko testuetan oinarritzen direnak

1. Corpus esanguratsuak

1.1. Egungo Testuen Corpora

EHUko Euskara Institutuak garaturiko Corpora dugu hau, munduko handienetako bat da eta euskaraz sekula egin den handiena. Bertan 269,2 milioi hitz inguru biltzen dira, guztiak XXI. Mendekoak direlarik eta prosan idatzi diren testu aukeratueta oinarritzen dira. Tresna honek testuetan agertzen diren hitzak interpretatzen laguntzen du, baita horien inguruko informazioa lortzen ere.

Hitzak bere testuinguruan biltzen ditu, eta hitzen urtez urteko erabileraren eboluzioa ikustea ahalbidetzen du. Hitza bere esaldian agertzen da, eta nork erabiltzen duen, non, noiz eta abar ere ikusi daiteke.

Corpus honetan bildu diren iturri nagusiak ondorengoak dira:

- *Berria* egunkaria
- *Argia* astekaria
- *Goienkaria* astekaria
- *Herria* astekaria
- Udako Euskal Unibertsitatea (UEU)
- UPV/EHUko Euskara Zerbitzua
- UPV/EHUko Argitalpen Zerbitzua
- UPV/EHUko Euskara Juridikoaren Ataria
- Elkar, Txalaparta eta Igela argitaletxeak
- Pausoka ekoiztetxea eta EITB
- *Jakin* aldizkaria
- Elhuyar Fundazioa

Tresna arina eta erabilerraza da ETC, Interfaze erraz eta intuitiboa du, eta bertan emaitzak argi eta garbi aurki daitezke. Datu estatistikokoak eta zerrendak ematen ditu, baita urtez urteko datuak eta adibideak ikusteko aukera ere. Horretaz gain, filtroak egiteko eta bilaketa aurreratuagoak egiteko aukera ere eskaintzen du.

Egungo Testuen Corpora (ETC)

Idatzi lema bat

—21. mendeko ereduzko corpora—
denera: 269,2 milioi testu-hitza

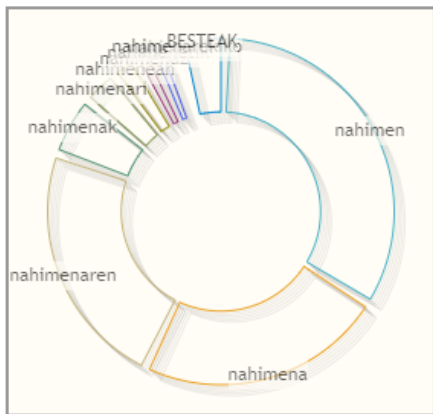
garaia: 2001/2015
bigarren argitaraldia: 2016-05-06
lehen argitaraldia: 2013-03-11

lemak: 91.884
hitz desberdinak: 2.556.292

CORPUSAREN OSAKETA | ERABILTZEKO OHARRAK

Adibidea: “nahimen” hitza bilatuko dugu. Corpus honek informazio asko eskaintzen duela ohar gaitezke, hala nola, aukeratutako hitzak dituen forma ezberdinak, eta horietatik erabilienak zeintzuk diren:

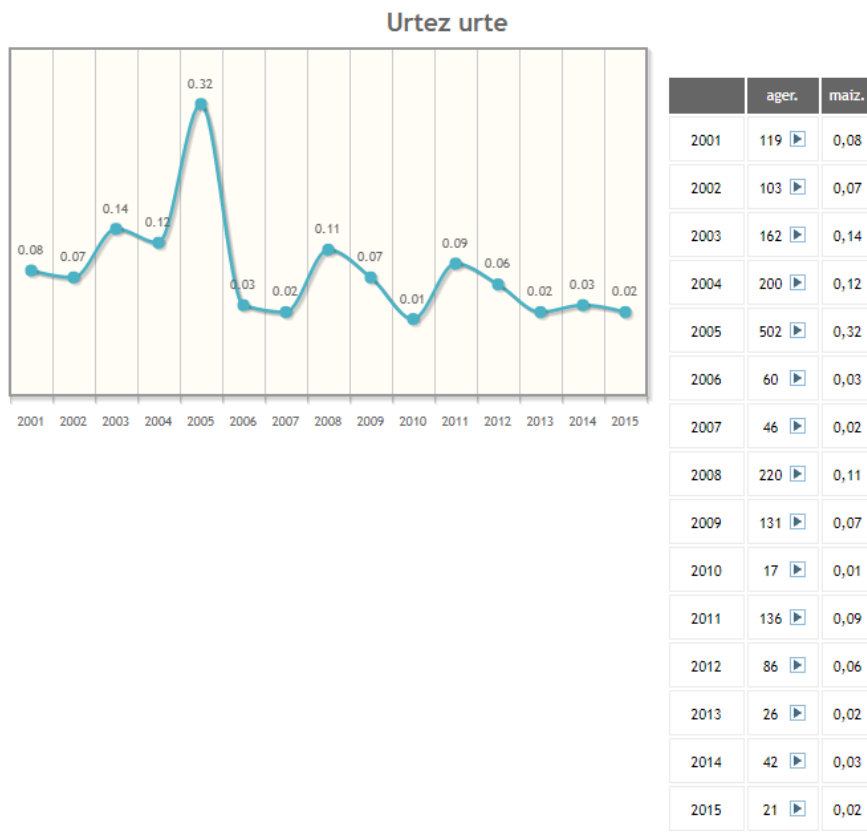
Formak

	ager.	%
nahimen	629	33,46
nahimena	438	23,30
nahimenaren	437	23,24
nahimenak	106	5,64
nahimenari	63	3,35
nahimenean	44	2,34
nahimenaz	30	1,60
nahimenetik	28	1,49
nahimenik	15	0,80
nahimenarekiko	11	0,59
BESTEAK	79	4,20

Urtez urteko erabileraren eboluzioa ere ikusi dezakegu:

ESTEKA: <https://www.ehu.eus/etc/>

1.2. Pentsamenduaren Klasikoak Corpora

Corpus honetan biltzen dira BBVA Fundazioak, Bizkaiko Gipuzkoako eta Arabako Kutxek, Deustuko Unibertsitateak eta Euskal Herriko Unibertsitateak osatutako KLASIKOAK elkarteak argitara emaniko liburuak.

Liburu hauetako batzuk 2001. urtea baino lehen argitaratuak izan ziren eta garai hartan lexikoaren batasuna ez zegoen gaur egun bezain ongi finkatua.

Corpus honen ezaugarri nagusiak ondorengoak dira:

- Liburuen argitalpen data 1992 eta 2009 bitartekoa da
- Corpus hau 130 liburuk osatzen dute
- Denera 10,7 milioi testu-hitz dira

Adibidea: hemen ere “nahimen” hitza bilatuko dugu.

Bilatu **Hustu**

☒ 1: lema ▼ nahimen

Morfologia:

distantzia: 1 ▼

☐ 2: lema ▼

Morfologia:

distantzia: 1 ▼

☐ 3: lema ▼

Morfologia:

distantzia: 1 ▼

☐ 4: lema ▼

Morfologia:

distantzia: 1 ▼

☐ 5: lema ▼

Morfologia:

Besteak beste, ondorengo emaitzak eskaintzen ditu:

Bilatu **Hustu** **Liburuak / Prentsa**

liburuetan ▼

☒ 1: lema ▼ nahimen

Morfologia:

distantzia: 1 ▼

☐ 2: lema ▼

Morfologia:

distantzia: 1 ▼

☐ 3: lema ▼

Morfologia:

distantzia: 1 ▼

☐ 4: lema ▼

Morfologia:

distantzia: 1 ▼

☐ 5: lema ▼

Morfologia:

Emaitza orokorra **Liburuak** **Corpusa murriztu**

Emaitza: 68 liburu / 2916 esaldi

Mundua nahimen eta errepresentazio gisa, ARTHUR SCHOPENHAUER / XABIER MENDIGUREN BEREZIARTU	1144 agerraldi / 846 esaldi
Naturako nahimena, ARTHUR SCHOPENHAUER / XABIER MENDIGUREN BEREZIARTU	359 agerraldi / 269 esaldi
Izpiritu-zientzietarako sarrera, WILHELM DILTHEY / XABIER MENDIGUREN BEREZIARTU	343 agerraldi / 275 esaldi
Arrazoimen praktikokoaren kritika, IMMANUEL KANT / IBON URIBARRI	339 agerraldi / 253 esaldi
Giza adimenari buruzko entseua I, JOHN LOCKE / ALBERTO GABIKAGOJEASKOA	172 agerraldi / 128 esaldi
Hainbat idazlan, SAN AGUSTIN / IMANOL UNZURRUNZAGA	142 agerraldi / 118 esaldi
Giza historia, ISAIAH BERLIN / XABIER MENDIGUREN BEREZIARTU	130 agerraldi / 122 esaldi
Gizarte-Hitzarmena, JEAN-JACQUES ROUSSEAU / BEÑAT OIHARTZABAL	109 agerraldi / 81 esaldi
Gogoaren fenomenologia II, G. W. F. HEGEL / XABIER INSAUSTI / IBON URIBARRI	95 agerraldi / 66 esaldi
Moralaren genealogia, FRIEDRICH NIETZSCHE / XABIER MENDIGUREN BEREZIARTU	86 agerraldi / 67 esaldi
Giza adimenari buruzko entseiu berriak, G.W. LEIBNITZ / IMANOL UNZURRUNZAGA	61 agerraldi / 53 esaldi
Etika, SPINOZA / PIARRES XARRITON	56 agerraldi / 50 esaldi
Moral eta erlijioaren bi iturriak, HENRI BERGSON / XABIER MENDIGUREN	51 agerraldi / 48 esaldi

Ohar gaitezke emaitzak hiru ataletan banaturik eskaintzen direla: Batetik, emaitza orokorrak ditugu. Bigarrenik, liburuen atala aurki dezakegu, bertan liburuen titulua, egilea eta hitza agertzen den orrialdearen zenbakia agertzen delarik. Azkenik, corpora murriztu atala daukagu, honek liburu jakinetan bilaketa egiteko aukera eskaintzen duelarik.

ESTEKA: <http://www.ehu.eus/ehg/pkc/>

1.3. Zuzenbide Corpora

EHUren Zuzenbide Fakultateko Euskara Juridikoaren Mintegiarekin lankidetzan garaturiko Euskara Institutuaren ekimena dugu honako hau. Tresna honen helburua euskara juridikoaren eragile nagusiek sorturiko testuak eskuragarri jartzea da, honela euskarazko prosa juridikoa finkatzen laguntzeko.

Corpus honetan 2000. Urteaz geroztik euskaraz emandako eskuliburu, lege-testu eta Zientzia Juridikoen alorreko artikulua akademiko nagusiak kontsulta daitezke. Bere helburua euskara juridikoaren testu garrantzitsuenak edonorentzat eskuragarri izatea dela esan genezake.

Corpus honen atzean ondorengo eragileen lana dugu: EHUren Zuzenbide Fakultatea, Eusko Ikaskuntza, Eusko Jaurlaritzaren Justizia Saila, IVAPen Itzulpen Zerbitzu Ofiziala (IZO), Deustuko Unibertsitatea, Eusko Legebiltzarra, Nafarroako Foru Parlamentua, UZEI, Foru Aldundiak, eta abar.

Corpus hau urtez urte eguneratuko da, bertan azken urtealdian argitaraturiko lege-testu eta testu akademiko esanguratsuenak jaso. Beste testu-mota batzuk ere bilduko dira bertan etorkizunean, esaterako: jurisprudenzia, inprimaki juridikoak eta notaritzaren arloko dokumentuak.

Corpus hau osatzen dute 696 dokumentuk, 555 lege-testuk eta 141 testu akademikok. Bertan 7,9 milioi hitz aurkitzen dira, 5,1 milioi lege-testu eta 2,8 milioi testu akademiko. Azken eguneratzea 2016ko abenduaren 1ean egin zen.

Adibidea: Hemen ere “borondate” hitzaren bilaketa egingo dugu:

Zuzenbide Corpora (ZCP)

Besteren berri: Egungo Euskararen Hiztegia 'e' letraren zatia (enbortxo / errazio) argitaratu da (2018-02-01)

Corpus arakatzailerak | Maiztasunak

Bilatu

Hustu

☒ 1: lema ▼ borondate
Morfologia:
distantzia: 1 ▼

☐ 2: lema ▼
Morfologia:
distantzia: 1 ▼

☐ 3: lema ▼
Morfologia:
distantzia: 1 ▼

☐ 4: lema ▼
Morfologia:
distantzia: 1 ▼

☐ 5: lema ▼
Morfologia:
distantzia: 1 ▼

Orokorra

Lege-testuak

Testu akademikoak

Corpusa murriztu

Emaiza: 0 agerraldi / 0 esaldi
Lege-testuetan: 0 esaldi / 0 dokumentu
Testu akademikoetan: 0 esaldi / 0 dokumentu

Emaiza ondorengoa da:

Bilatu

Hustu

☒ 1: lema ▼ borondate
Morfologia:
distantzia: 1 ▼

☐ 2: lema ▼
Morfologia:
distantzia: 1 ▼

☐ 3: lema ▼
Morfologia:
distantzia: 1 ▼

☐ 4: lema ▼
Morfologia:
distantzia: 1 ▼

☐ 5: lema ▼
Morfologia:
distantzia: 1 ▼

Orokorra

Lege-testuak

Testu akademikoak

Corpusa murriztu

Emaiza: 4218 agerraldi / 4109 esaldi
Lege-testuetan: 1843 esaldi / 227 dokumentu
Testu akademikoetan: 2266 esaldi / 88 dokumentu

Zuzenbide zibila III (Betebeharren zuzenbidea, erantzukizun zibila eta kontratuen teoria orokorra), IBON VITERI (UPV/EHU, 2011)	396 agerraldi / 0 esaldi
Oinordetza Zuzenbidea, MIKEL KARRERA (UPV/EHU, 2005)	209 agerraldi / 0 esaldi
Zuzenbide zibila: obligazio-zuzenbidea eta erantzukizun zibila, LEIRE IMAZ (UPV/EHU, 2011)	198 agerraldi / 0 esaldi
Oinordetza Zuzenbidea, LEIRE IMAZ (UPV/EHU, 2007)	144 agerraldi / 0 esaldi
Kode Zibila, EBA GAMINDE, BEGOÑA LANDA, GOTZON LOBERA, ANDRES URRUTIA, ESTHER URRUTIA, IVAP/HAEKO ITZULTZAILE ZERBITZU OFIZIALA (Deustuko Unibertsitatea, 2007)	134 agerraldi / 130 esaldi
5/2012 Legea, otsailaren 23koa, Borondatezko Gizarte-Aurreikuspeneko Erakundeena, (Eusko Legebiltzarra, 2012)	121 agerraldi / 102 esaldi
Zuzenbide Zibila I, IBON VITERI (UPV/EHU, 2011)	111 agerraldi / 0 esaldi
Ondasun Zuzenbidea, MIKEL KARRERA (UPV/EHU, 2011)	107 agerraldi / 0 esaldi
Kode Zibila, (IVAP/IZO, 2007)	87 agerraldi / 85 esaldi
Euskal Zuzenbide Zibila II, L. IMAZ (UPV/EHU, 2014)	87 agerraldi / 0 esaldi
Foru Lege Zibila, BEGOÑA LANDA, GOTZON LOBERA, ANDRES URRUTIA, ESTHER URRUTIA, IVAP/HAEKO ITZULTZAILE ZERBITZU OFIZIALA (Deustuko Unibertsitatea, 2005)	81 agerraldi / 78 esaldi

Ohar gaitzke tresna honek ere aukera eskaintzen duela corpusak murrizteko eta soilik testu akademikoetako edota lege-testuetako emaitzak ikusteko.

ESTEKA: <https://www.ehu.eus/ehg/zuzenbidea/>

Atal honetan aipatzekoa da **Iusplaza Corpora**, Zuzenbide Corpusaren plagioa dena. Corpus hau geroago atara zen, eta baliagarria izan daiteke, esaterako, formularioetan egiteko kontsultak, Zuzenbide Corpusean ez baitira formularioak sartzen.

ESTEKA: <http://www.iusplaza.com/iusplaza-corpora>

II. Itzulpen-memoriak

Itzulpen memoriak testu-biltegi batzuk dira, hizkuntza bateko jatorrizko testuak eta testu horien beste hizkuntza bateko itzulpenak lerrokatuta gordetzen dituztenak. Itzulpen memorien definizio hau bat dator corpus paraleloen definizio onartuenetako batekin (Baker, 1995a). Horregatik, itzulpen memoriak corpus paraleloak direla esan daiteke.

Horrela, itzulpen memoriak edo corpus paraleloak jatorrizko testuez eta helburu hizkuntzara itzulitako testuez osatuta daude. Testu horiek, gainera, itzulpen-unitate edo segmentuen arabera lerrokatuta daude. Euren baliokideekin batera gordetzen diren itzulpen-unitateak definitzeko moduak askotarikoak dira, esaldi amaiera markatzen duten puntuazio zeinuak (.,?,!,; , ...) edo paragrafo saltoak dira lagundutako itzulpen sistemek sarrien erabiltzen dituztenak bestelakorik zehaztu ezean.

1. Itzulpen-memoria esanguratsuak

1.1. IMemoriak

Gipuzkoako Foru Aldundiak sortutako itzulpen datu base bat da. Itzuli nahi den esaldia jatorrizko hizkuntzan agertuko da eta horren alboan haren itzulpena. Aipatu beharra dago hizkuntza ezberdinetan badago itzulirik, itzulpen guztiak agertuko direla. Unitate horiek informazio gehigarria dute loturik: data, gaia eta dokumentu mota.

Bi eratan erabil daiteke datu base honen edukia:

- hitzak edo hitz kateak kontsultatu daitezke, itzulpen segmentutan ikusteko;

- segmentuei lotutako informazio gehigarria erabilita, itzulpen memoriak sortu eta norberaren ordenagailura esportatu daitezke, komeni den formatuan (Wordfast, Trados edo dokumentu tabulatua).

Gipuzkoako Foru Aldundiak etengabe eguneratzen du bere itzulpenen datu basea.

iMemoriaren webgunean sartzean, haren ezker aldean ikus daiteke bi motatako bilaketa egin daitekeela. Alde batetik, bilaketa soila eta bestetik bilaketa aurreratua egiteko aukera dago.

Hizkuntza Berdintasuneko Zuzendaritza Nagusia

Bilaketa

- Bilaketa soila
- Bilaketa aurreratua

Itzulpen memoria bat eskuratu

- WordFast (tmx)
- Trados (tmx)
- Tabulatua (txt)

Kontuan hartzeak

- Datu pribatuaren babesa
- Creative Commons baimena
- Lege oharra
- Ohar teknikoak

Gipuzkoako Foru Aldundiaren itzulpenen datu basea

Gipuzkoako Foru Aldundiak landutako itzulpenen datu basea gordetzen du webgune honek. Itzulpen memoriako tresnak (Wordfast, Trados eta gisakoak) erabilita sortutako itzulpenak dira.

Itzulpen unitateak jasotzen ditu: jatorrizko esaldia eta bere itzulpena, kodez loturik. Esaldia hizkuntza askotara itzulia baldin bada, hizkuntza guztiak azalduko zaizkio loturik.

Unitate horiek informazio gehigarria dute loturik: data, gaia eta dokumentu mota.

Bi eratan erabil daitezke webgune honen edukia:

- hitzak edo hitz kateak kontsultatu daitezke, itzulpen segmentutan ikusteko;
- segmentuei lotutako informazio gehigarria erabilita, itzulpen memoriak sortu eta norberaren ordenagailura esportatu daitezke, komeni den formatuan (Wordfast, Trados edo dokumentu tabulatua).

Gipuzkoako Foru Aldundiak etengabe eguneratzen du bere itzulpenen datu basea.

Lehenik eta behin; **bilaketa soila** aztertuko dugu:

Kasu honetan, hitz bat aukeratuko dugu bilaketa egiteko. Hitza “Kriminala” izango genuke eta hau dauden hizkuntzen artean aukeratu behar da bilaketa egiteko. Euskara eta gaztelaniaren artean, euskara aukeratuko dugu eta “bilatu” botoia sakatuko dugu. Bertan emaitza hauek agertzen dira:

Hizkuntza Berdintasuneko Zuzendaritza Nagusia

Bilaketa

- Bilaketa soila
- Bilaketa aurreratua

Itzulpen memoria bat eskuratu

- WordFast (tmx)
- Trados (tmx)
- Tabulatua (txt)

Kontuan hartzeak

- Datu pribatuaren babesa
- Creative Commons baimena
- Lege oharra
- Ohar teknikoak

Hizkuntza: EU kriminala

1. 2006-09-26 Zergak, ogasuna Txostena

Sorburu-hizkuntza: **ES**

Xede-hizkuntza: **EU**

§ 0- No obstante, la suspensión que venga motivada por la posible existencia de un delito de falsedad de alguno de los documentos aportados se acordará, sin esperar a la conclusión del procedimiento, tan pronto como se acredite que se sigue causa criminal sobre aquel delito, cuando a juicio del tribunal, el documento pudiera ser decisivo para resolver el fondo del asunto...

§ 0- Dena den, prozedura amatu arte inon gabe hartuko da aurkeztutako dokumentuetako bat faltsatu izanaren delitua egon ahal izateak dakarren enena delitu, haren gailinen lausa kriminala bideratzen dela frogatu bezain pronto, auzitegiaren itziz dokumentua erabakigarria izan daitekeen arazoaren funtsa ebazteko. (...)4.

Aurkituak: 1 testu

Atzera

Behin bilaketa egin ondoren ikus dezakegu ezker aldean gaztelaniazko dokumentua azaltzen zaigula eta eskuinaldean euskarako dokumentua. Gainera aipatu beharra dago, dokumentuaren mota eta egin zen data agertzen direla.

Bigarrenik, bilaketa aurreratua egin behar da:

Kasu honetan bilaketa aurrekoaren antzerakoa izango da, baina oraingoan askoz zehatzagoa. Gainera emaitzak ezberdinak izaten dira.

Hizkuntza Berdintasuneko Zuzendaritza Nagusia

Bilaketa

- Bilaketa soila
- Bilaketa aurreratua

Itzulpen memoria bat eskuratu

- WordFast (tmw)
- Tradós (tmw)
- Tabulatus (tbt)

Kontuan hartzeak

- Datu pribatuaren babesa
- Creative Commons baimena
- Lege oharra
- Ohar teknikoak

Bilaketa aurreratua

Hizkuntza Galdere Bilatu

☒ ETA ☐ EDO

☐ Tartean hitz gehienez Ordenatua

Argibideak

- Bilaketa aurreratuan, bilaketa soilean dituzun aukera guztiak dituzu, eta horiez gain hemen azaltzen direnak.
- ETA:** galdetutako hitz guztiak dituzten itzulpen-unitateak bilatzen ditu, bilaketa soilean bezala. Hau da aukera lehenetsia.
- EDO:** galdetutako hitzetako bat edo gehiago dituzten itzulpen-unitateak bilatzen ditu. Adibidez, *recogida residuos EDO* aukerarekin galdetuz gero, bilaketa horren emaitza gisa emango ditu *recogida hitza* duten itzulpen-unitate guztiak, *residuos* duten guztiak eta, gainera, *recogida eta residuos* batera dituztenak.
- TARTEAN:** bilatutako hitzen artean gehienez zenbat hitz ager daitezkeen zehatz daiteke lauki honetan. Adibidez, *recogida residuos galdetuz gero eta laukian 1 zehatzuz*, emaitza gisa bilatuko du *recogida de residuos* baina ez *recogida selectiva de residuos*. Laukian 2 edo zenbaki handiagoa jarrita, bilatuko du azken hori ere.
- Horrez gain, eskuineko laukian, galdetutako hitzak ordenatuta edo ordenatu gabe bilatzea zehatz daiteke. Adibidez, *recogida residuos galdetuz gero, eta laukian Ordenatua zehatzuz*, ez du *residuos de recogida* bilatuko; *Ordenatu gabe* zehatzuz gero, bilatuko luke.

Bilaketa aurreratuan, bilaketa soilean dituzun aukera guztiak dituzu, eta horiez gain hemen azaltzen direnak baita ere.

ETA: galdetutako hitz guztiak dituzten itzulpen-unitateak bilatzen ditu, bilaketa soilean bezala. Hau da aukera lehenetsia.

EDO: galdetutako hitzetako bat edo gehiago dituzten itzulpen-unitateak bilatzen ditu. Adibidez, *kausa kriminala EDO* aukerarekin galdetuz gero, bilaketa horren emaitza gisa emango ditu *kausa* hitza duten itzulpen-unitate guztiak, *kriminala* duten guztiak, eta, gainera, *kausa* eta *kriminala* batera dituztenak.

TARTEAN: bilatutako hitzen artean gehienez zenbat hitz ager daitezkeen zehatz daiteke lauki honetan.

Horrez gain, eskuineko laukian, galdetutako hitzak ordenatuta edo ordenatu gabe bilatzea zehatz daiteke. Adibidez, *kausa kriminala* galdetuz gero, eta laukian **Ordenatua** zehatzuz, ez du *kausa kriminala* bilatuko; **Ordenatu gabe** zehatzuz gero, bilatuko luke.

ESTEKA: <http://www.gipuzkoa.eus/imemoriak/>

1.2. Bizimena

Bizimena Bizkaiko Foru Aldundiko itzulpen datu base bat da.

Esku artean dugun tresna honi esker, Bizkaiko Foru Aldundiko gaztelania-euskara itzulpen memoriak araka ditzakegu. Aldundiak bere baliabide linguistikoak argitaratzeko sortutako estrategiaren barruan sartzen da honako ekimen hau.

Datu pertsonalak babesteko asmoz, zenbakiak, datak, leku-izenak eta beste zenbait eremu ezabatu egin dira datu basetik. Gainera, datu base hau Aldundiko itzulpenen kudeaketarako tresnei lotuta dagoenez, edukiak etengabe eguneratu eta hobetuko dira.

Behin sarrera bat eginik, nola erabiltzen den azaldu beharra dago. Hitza bat jartzearen “epaitegia” jarriko dugu adibide bezala. Bertan urrats batzuk eman beharko ditugu.

- Lehenik eta behin Bizimenaren webgunean sartuko gara, behin sarturik “sartu” dagoen tokian klikatu behar dugu.
- Bigarren pausua, “Bilaketa” hitzaren alboan agertzen den laukian “epaitegia” hitza idaztea. Ondoren, “Bilatu” ganean sakatuko da bilaketa egiteko.

MENUA
> Bilaketa egin
> API

SARTU
Posta-e:
Pasahitza:

[Pasahitza ahaztu zaizu?](#)
[Erregistratu](#)

*Bilaketa:

☒ Euskara
☐ Espainiera

Bilaketa:

☒ Euskara
☐ Espainiera

3. “Bilatu” aukeran klikatuz gero, emaitzak bi zutabetan agertzen dira, alde batetik, ezkerrean gaztelaniaz eta eskualdean euskaraz.

MENUA
Posta-e:
Pasahitza:

[Pasahitza ahaztu zaizu?](#)
[Erregistratu](#)

Bilaketa:

☒ Euskara
☐ Espainiera

EMAITZAK: 13 emaitza 12 dokumentutan

1/12 041_100304_000046353_al55__eu.txt.txt
Sortze-data: 2011-11-08 | Zuzendua: Bai | Etiketak: BFA | Gaia: Besterik

ES

0.- Sometimiento a las actuaciones de comprobación de la Administración concedente y del Tribunal Vasco de Cuentas Públicas.

EU

0.- Administrazio emaitzearen eta Herri Kontuen X **Epaitegiaren** egiaztapen-jarduerari men egingo diera.

2/12 041_100304_000046354_al55__eu.txt.txt
Sortze-data: 2011-11-08 | Zuzendua: Bai | Etiketak: BFA | Gaia: Besterik

ES

0.- Sometimiento a las actuaciones de comprobación de la Administración concedente y del Tribunal Vasco de Cuentas Públicas.

EU

0.- Administrazio emaitzearen eta Herri Kontuen X **Epaitegiaren** egiaztapen-jarduerari men egingo diera.

Erabilerraztasuna DDA RSS/Feedset Gurearen mapa Lasterkin abiatu

4. Emaitzetan ikusi daiteke, “epaitegia” hitza duten testu guztiak agertzen direla, dokumentuen arabera sailkatuta.

ESTEKA:http://www.bizkaia.eus/home2/Temas/DetalleTema.asp?Tem_Codigo=6130&idioma=CA&dpto_biz=4&codpath_biz=4

1.3. Epaibi

Epaibi, justizia arlorako itzulpen-memoria bat da. Hizkuntza Normalizatzeko taldea osatzen dutenek hainbat urte daramatzate **epaitegietako euskararen erabilera normalizatu**a bultzatzen, eta haien helburu nagusia da Justizia Administrazioarekiko harremanetan herritarren hizkuntza-eskubideak bermatzea, bi hizkuntza ofizialak erabili ahal izan ditzaten.

Zertan datza beraien lana?

- Ele bietan sortzen diren **agiri**en kopurua handiagoa izan dadin lan egiten dute.
- **Prestakuntza** eskaintzen die epaitegietako langileei ahoz zein idatziz euskara erabil dezaten.
- Euskaraz lan egiteko **laguntza-tresnak** garatzen dituzte.
- Laburbilduz, herritarrek Justizia Administrazioan **hizkuntza-eskubideak** egikaritu ahal izan ditzaten lan egiten dute.

Helburuak:

Hizkuntza normalizatzeko proiektuaren helburuak lortzeko bost jardun-lerrotan lan egiten dute, nagusiki:

- Euskarari garrantzi gehiago eskaintzea, horri hedapena ematea eta euskara erabiltzea bai herritarrarekiko harremanetan bai eguneroko lanean. Horretarako, Lan eta Justizia Sailaren, Justizia Ministerioaren eta Aginte Judizialaren Kontseilu Nagusiaren artean hainbat ekimenen gaineko adostasuna lortzeko ahaleginak egiten dira.
- Euskarazko zerbitzuen eskaintza zabaltzea herritarrek eta profesionalak euskara erabiltzera bultzatzeko.
- Justizia Administrazioari langileek euskara erabiltzeko duten inplikazioa handitzea.
- Epaileen, fiskalen eta Justizia Administrazioaren letraduen artean euskararen normalizazioaren aldeko jarrera sustatzea.

- Abokatuen elkargoetako kideak sentzibilizatzea eta gaitzea, hizkuntz gaikuntzarako hitzarmenen bitartez, eta euskaraz lan egitea errazten duten tresnak sortu eta abokatuek horiek erabil ditzaten bultzatzea.

Behin sarrera bat eginik, nola erabiltzen den azaldu beharra dago. Hitza bat jartzearen “epaitegia” jarriko dugu adibide bezala. Bertan urrats batzuk eman beharko ditugu.

The screenshot shows the Justizia.eus website. The main navigation bar includes links for 'hasiera', 'erabiltzaia', 'web mapea', 'harremanetan jarri', and 'esqaloi'. The left sidebar lists various legal topics under 'Justizia' and 'Zerbitzuak eta izapideak'. The main content area is titled 'Itzulpen juridikoen kontsulta' and features a search form with fields for 'Testua' (set to 'Zati bat da'), 'Bilatu' (set to 'Denak'), and a language selector (set to 'euskara > gaztelania'). Below the search form, there are links to 'Bilatu' and 'Bilatu' buttons. The page also includes a section for 'Lagunak gerta dakizkizuke' with links to 'Deskargatu lege-testuak PDFn', 'Liburutegi juridiko elebiduna', 'Argitalpenak euskaraz EHU', and 'Legeak euskaraz INAP'.

Kasu honetan, bilaketa egiteko modua parekoa da. Hala ere, zehaztasun gehiago egongo dira eta emaitzak modu berdinean agertuko dira. Hortaz, argibide batzuk egingo dira “bilatu” atalean. Bertan, bilaketa toki ezberdinetan egiteko aukera ematen du:

1. Denak.
2. Epaitegi-takako lexikoa.
3. Eredu Judizialean.
4. Legeetan.
5. Dokumentuetako testu libreetan.
6. Epaitzak eta epaietan.
7. Abokatuen ereduetan.

8. Epaitegietako errotulazioetan.
9. Aplikazioen etiketetan.
10. Aplikazioetako datu-baseetan.
11. Justizia.net-eko testuetan.
12. Bake epaitegiko ereduetan.
13. Estatuko aldizkari ofizialean.

3. Azkenik, “Bilatu” botoiaren gainean klikatu beharko da. Bertan, emaitzak aterako dira. Eskumaldean, euskaraz agertzen zaizkigu eta ezkerraldean aldiz, gaztelaniaz agertzen zaizkigu.

Guztiak	
Euskara	Gaztelania
epaitegia	el juzgado
(N) epaitegi Recortes	juzgado
(N) epaitegia	el juzgado
(N) Adingabeen epaitegi	Juzgado de menores
(N) Betearazpenen epaitegi	Juzgado de ejecutorias
(N) Donostiako Epaitegia	Juzgado de Donostia-San Sebastián
(N) Epaitegi dekanu	Juzgado decano
(N) Epaitegi errekeritu	Juzgado requerido
(N) Epaitegi errekeritzaile	Juzgado requirente
(N) Epaitegi eskudun	Juzgado competente
(N) Epaitegi exhortogile	Juzgado exhortante

ESTEKA: <https://www.justizia.eus/euskara-justizian/testuak?cons=1>

1.4. Azpidazki

Azkenik aipatu beharra dago, Azpidazki zerbitzua. Itzulpen-memoretan aldi berean kontsultatzeko interfaze bat da. Honen bitartez, aldi berean, Bizimena, IMemoriak eta Elet-en bilaketak egiten du emaitz batzuk emanez.

Azpidazki UPV/EHUKo Administrazio eta Zerbitzuetako Pertsonalari euskaraz lan egiten laguntzeko tresna bat da, Euskararen eta Etengabeko Prestakuntzaren arloko Errektoreordetzak sustatua.

Hitz-joko baten bidez adierazi nahi izan zen baliabide honen asmo nagusia: Euskal Herriko Unibertsitateko AZPko langileei laguntzea euskarazko idazkiak egiten eta oro har euskaraz lan egiten. 2004an sortu zen lehen bertsioa, eta harrezkero hainbat aldiz berritu, eguneratu eta hobeto zen. Baina hainbeste urteren ondoren, berrikuntza sakonagoa eskatzen zuen eta horixe egin da oraingoan: erabat aldatu zaio itxura eta edukiak (adibidez, lehen ez zeuzkan tresna batzuk erantsi zaizkio: data eta ordua idaztekoak, zenbakiak idaztekoak, itzulpen-memoriak...).

Bertan erabiliko dugun hitza “zuzenbidea” izango da. Lehenik eta behin jatorrizko hizkuntza aukeratu behar da eta horren alboan, itzulpena nahi den hizkuntzan aukeratu behar dugu. Beraz, jatorrizko hizkuntza euskara aukeratzen dugu eta itzultzeko hizkuntza, gaztelania.

Ondoren, itzultzea nahi den hitza hutsunea dagoen kasillan ipini eta “bilatu” botoian klikatu.

Menua

zer da azpidazki

Itzulpen-memoriak

Jatorrizko hizkuntza:

Euskara

Helburuko hizkuntza:

Euskara

Nola itzuli dute...?

zuzenbidea

Bilatu

☐ Zehatza?

☒ IVAP: BOE
☒ IVAP: giza eskubideei buruzko nazioarteko agiriak
☒ IVAP: Europako zuzentarau eta erregelamenduak
☒ GFA (administrazioa)
☒ IVAP

AZPidazki UPV/EHuko Administrazio eta Zerbitzueta Pertsonalari euskaraz lan egiten laguntzeko tresna bat da. Buskararen eta Etengabeko Prestakuntzaren arloko errektoreordetzak sustatua. Harremanetarako: azpidazki@ehu.eus

Azkenik, emaitzetan ikusi daiteke, “Zuzenbidea” hitza duten testu guztiak agertzen direla, dokumentuen arabera sailkatuta. Aipatzekoa da, bilatutako hitza azpimarraturik agertzen dela.

ORMAZABAL, Maider eta RODRIGO, Aritz: *Zuzenbidea ikasten. Irakaskuntzarako aldizkaria*, 11. zb., 2019.1. ISSN 2341-1775

Zuzenbidea ikasten

Irakaskuntzarako Aldizkaria

Zuzenbidea

Irakaskuntza

Irakaskuntza

☐ Zehatza?

☒ IVAP: BOE
☒ IVAP: giza eskubideei buruzko nazioarteko agiriak
☒ IVAP: Europako zuzentarau eta erregelamenduak
☒ GFA (administrazioa)
☒ IVAP

1 emaila aurkituak

ES-ES	EU-01
Efectuada la publicación de esta obra en euskera con el título «Merkataritzako Zuzenbidea» y con el fin de percibir el importe de la subvención que le fue otorgada para la misma, la Universidad de Deusto, a través del Instituto de Estudios Vascos, ha presentado la declaración y facturas de los gastos mecánicos originados que ascienden a un millón setecientos ochenta y cinco mil trescientas cincuenta y cuatro pesetas (1.785.354), siendo éstos, por tanto, de una cuantía inferior al importe de la subvención concedida que se cifra en setecientos treinta y un mil cuatrocientas cuarenta y seis pesetas (731.446).	Lan hori argitaratu da euskaraz, «Merkataritzako Zuzenbidea» izenburua, eta Deustuko Unibertsitateak, Euskal ikaskuntzen institutuaren bidez, sortutako gastu mekanikoen altorpena eta ordainagiriak aurkeztu ditu, argitalpen hori burutzeko emandako dirulaguntza kobratzearen. Gastuak guztira milioi bat zazpiehun eta laurogeita host mila hiturehun eta berrogeita hamalau (1.785.354) pezetakoak izan dira, hau da, emandako dirulaguntza baino gutxiago, zazpiehun eta hogeita hamaika mila laurehun eta berrogeita sei pezeta (731.446) gutxiago zehazki.
IVAP	IVAP

AZPIDAZKI UPV/EHUko Administrazio eta Zerbitzuetako Pertsonalari euskaraz lan egiten laguntzeko tresna bat da. Euskararen eta Etengabe Prestakuntzaren arloko errektoreordetsak sustatua. Harremanetarako: azpidazki@ehu.es

ESTEKA: <http://azpidazki.ehu.es/azpidazki/moduluak/nolaitzulidute/nolaitzuliduteaurratua.v2.aspx?id=1&locale=eu-ES>

2. Nola erabili

Hasteko, itzultzaile batek sorburu testu bat (itzuli beharreko testua) ematen dio itzulpen memoriari. Programak testua aztertzen du eta bere datu-basean aurretik itzulitako segmentu pareekin bat datozen segmentuak topatzen saiatzen da. Programak aurkitutako edozein kointzidentzia aurkeztuko dio itzultzaileari, hark berrikusi dezan.

Itzultzaileak proposamena onartzea, edo atzera botatzea erabaki dezake, edota proposamena aldatu eta aldatutako bertsio hori erabiltzea. Azken kasu horretan, aldatutako bertsioa datu-basean gordetzen da. Itzulpen memoria-sistema batzuek %100ean bat datozen kointzidentziak bakarrik bilatzen dituzte, hau da, kointzidentzia *zehatzak*. Beste batzuek kointzidentzia-algoritmoak erabiltzen dituzte antzeko segmentuak lortzeko. Kointzidentziarik ez daukaten segmentuak eskuz itzuli behar izaten dira. E-maila datu-basean gordetzen da, programak ondorengo saioetan erabil dezan. Itzulpen memorien erabilera baliagarriagoa da testu errepikakorretan, hala nola eskuliburu teknikoetan. Lehenago itzulitako dokumentuen itzulpen *inkrementalak* egiteko ere baliagarriak dira. Itzulpen-memoria bat aldi batez modu jarraitu batean erabiltzen bada, itzultzaileei lan handia aurrez dakieke.

IV. Euskaraz eskuragarri dauden Corpus eta Itzulpen-memorien zerrenda

Euskaraz eskuragarri ditugun corpus eta itzulpen-memorien zerrenda egingo dugu jarraian:

Corpusak:

-Egungo Testuen Corpora

<https://www.ehu.eus/etc/>

-Ereduzko Prosa Gaur

<https://www.ehu.eus/euskara-orria/euskara/ereduzkoa/>

-Ereduzko Prosa Dinamikoa

<http://www.ehu.eus/ehg/epd/>

-Euskal Klasikoen Corpora

<https://www.ehu.eus/ehg/kc/>

-Hizkuntzen arteko Corpora

<https://www.ehu.eus/ehg/hac/>

-Goenkale Corpora

<https://www.ehu.eus/ehg/goenkale/>

-Pentsamenduaren Klasikoak Corpora

<http://www.ehu.eus/ehg/pkc/>

-ZIO Corpora

<https://www.ehu.eus/ehg/zio/>

-Zuzenbide Corpora

<https://www.ehu.eus/ehg/zuzenbidea/>

-XX. mendeko Euskararen Corpus Estatistikoa

<http://xxmendea.euskaltzaindia.eus/Corpus/>

-Lexikoaren Behatokiaren Corputa

<http://lexikoarenbehatokia.euskaltzaindia.eus/>

-GAIKA Corputa

<http://gaika.ehu.eus/eu>

Itzulpen-memoriak:

- I Memoria

<http://www.gipuzkoa.eus/imemoriak>

- Bizimena

http://www.bizkaia.eus/home2/Temas/DetalleTema.asp?Tem_Codigo=6130&idioma=C A&dpto_biz=4&codpath_biz=

- ELET

<http://www.ivap.ejgv.euskalsarea.eus/elet/moduluak/buletinak/buletinak.aspx?id=54&locale=eu-ES>

- Epaibi

<https://www.justizia.eus/euskara-justizian/testuak?cons=1>

- IDABA

<http://www.ivap.euskadi.eus/r61-vizo03/eu>

- CONSUMER itzulpen-memoria

<http://corpus.consumer.es/corpus>

- Ehuskaratuak itzulpen-memoria

<http://ehuskaratuak.ehu.eus/kontsulta/>

V. Zuzenbideko eta Kriminologiako ikasle, aditu zein profesionaleri egin ahal dieten ekarpena

Dudarik gabe aztergai izan ditugun tresna biak benetan baliagarriak izan daitezke pertsona ororentzat, eta lehenago aipatu bezala, helburuaren arabera bata edo bestea interesgarriagoa izan daiteke. Corpusak baliabide garrantzitsu eta aurrerapauso handia dira euskararentzat, erabilgarriak direlarik bai hizkuntzalaritzarako, baita hizkuntza-teknologiaren garapenerako ere.

Hizkuntza batentzat corpusak edukitzeak garrantzi handia du, denbora batetik hona hizkuntzalaritza-lanetan ikerketak edo hizkuntza-estandarizazioan erabakiak datuetan oinarrituta egiten dira. Datu horiek testuetako erabilerak aztertuz ateratzen dira. Baliagarriak dira itzulpengintzan eta testu-sorkuntzan, corpusek adierazten baitigute hiztegieta agertzen ez diren edo adibide gutxiegiz dituen hitz bat nola erabili behar den edo nola itzultzen den.

Bestalde, Zuzenbidearen eta Kriminologiaren esparruan ere garrantzi handia duten baliabideak ditugu Corpusak. Alor hauetan etengabeko aurrerapenak egiten ari dira, etorkizunean Zuzenbideko Corpusak beste dokumentu batzuk barneratuko ditu, hala nola, notaritzaren arloko inprimakiak eta jurisprudentzia.

Corpusak Zuzenbidearen eta Kriminologiaren arloan testu teknikoak egokitasunez idazteko beharrezkoak dira, hitz bitxi horien adiera zuzena eta testuinguruaren arabera egokiena zein den adierazten baitigute.

Corpusez gain, itzulpen-memoriak ditugu baliagarriak suertatu ahal zaizkigun tresnen artean. Hauen funtzio nagusia terminoen konkordantziak bilatzea eta esaldi batetik iradokizun partzialak edo totalak ateratzea da. Itzulpenean zehar datu-basean jatorrizko hizkuntzako segmentuak bilatzen dira.

Baliabide honen abantailak askotarikoak dira, bereziki egokiak dira dokumentazio tekniko eta hiztegi espezializatua duten dokumentuak itzultzeko. Dokumentua guztiz itzulita dagoela ziurtatzen dute, itzulitako dokumentuak koherenteak direla ziurtatzen dute, askotariko formatuekin lan egitea ahalbidetzen dute eta itzulpenaren prozesu globala azkartzen dute, aurretik itzulitako materiala gogoratzen baitute, honela birritan itzuli beharra izan gabe.

VI. Bibliografia

Corpusak:

<http://www.ehu.eus/seg/hizt/6>

Ereduzko Prosa Gaur:

<http://www.ehu.eus/euskara-orria/euskara/ereduzkoa/>

Pentsamenduaren Klasikoak Corpora

<http://www.ehu.eus/ehg/pkc/>

Zuzenbide Corpora:

<http://www.ehu.eus/ehg/zuzenbidea/>

Itzulpen-memoriak:

Bizimena:

[http://www.bizkaia.eus/home2/Temas/DetalleTema.asp?Tem_Codigo=6130&idioma=C
&dto_biz=4&codpath_biz=](http://www.bizkaia.eus/home2/Temas/DetalleTema.asp?Tem_Codigo=6130&idioma=C&dto_biz=4&codpath_biz=)

IMemoriak:

<http://www.gipuzkoa.eus/imemoriak>

Azpidazki:

[http://azpidazki.ehu.eus/azpidazki/moduluak/nolaitzulidute/nolaitzuliduteaurreratua.v2.a
spx?id=1&locale=eu-E](http://azpidazki.ehu.eus/azpidazki/moduluak/nolaitzulidute/nolaitzuliduteaurreratua.v2.aspx?id=1&locale=eu-E)

Epaibi:

<https://www.justizia.eus/euskara-justizian/testuak?cons=1>